

## HVA er ideen bak Trygge lokalsamfunn?

**Trygge lokalsamfunn** er en nasjonal modell og metode tuftet på en internasjonal idé og inspirasjonskilde.

Som idé handler TL først og fremst om å forebygge ulykker og skader. TL skal inspirere til handling og skape effekt gjennom tverrsektorielt samarbeid.

Som metode anvendes TL oftest i en kommune, hvor den vil forenkle og forbedre det arbeidet mange allerede gjør – og er pålagt å gjøre – for å forebygge ulykker og forhindre skader. Tilnærmingen er systematisk og metodisk, den er praktisk og handlingsrettet.

**TL er tuftet på fornuft – og på kunnskap. TL er klokskap satt i system.**

## HVORFOR er Trygge lokalsamfunn fornuftig?

**Trygge lokalsamfunn** er planmessig vurdering av behov og koordinering av tiltak – for å redusere risiko.

TL tilbyr en fornuftig metode med hensiktsmessige verktøy for å styrke det planmessige og praktiske folkehelsearbeidet. Ved å dele erfaring, systematisere kunnskap og sikre bred medvirkning, skapes bevisstgjøring, engasjement – og handling.

TL er først og fremst en enkel metode for skadeforebygging. Den vil effektivt kunne skape resultater basert på eksisterende strukturer, ressurser og prosesser. Det er en god investering å ta den i bruk; kostnadene ved skader kan bli store.

**TL er en fornuftig investering. TL reduserer lidelser og utgifter.**

## HVORDAN skapes Trygge lokalsamfunn?

**Trygge lokalsamfunn** skapes i og av lokalsamfunnet – med størst mulig medvirkning fra flest mulige aktører.

Trygghet er like mye en subjektiv opplevelse som en objektiv situasjon. Opplevd trygghet handler for den enkelte – og for nærmiljøet – først og fremst om livskvalitet. TL skal bidra til økt livskvalitet ved å forebygge; gjennom å kartlegge og redusere risiko for ulykker.

Forebygging er krevende, ikke minst fordi den må skje i flere dimensjoner og på mange arenaer – i hele livsløpet. Forebygging er ikke ett fag, men forutsetter kunnskap fra mange fag og aktører. Derfor bygger TL på tverrsektorielt samarbeid – på bred medvirkning.

**Trygghet skapes i lokalsamfunnet. Lokal kunnskap er nøkkelen.**

### METODEN

TL er en effektiv metode tilpasset norsk virkelighet og kommunal planlegging.

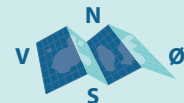
TL som metode bygger på eksisterende strukturer og systemer i lokal forvaltning, og følger arbeidsformen som er angitt i folkehelse-loven. Metoden består av åtte trinn, mest mulig integrert med kommunale plan- og rapporteringsprosesser.

De som ønsker det, kan enkelt søke om nasjonal sertifisering som trygt lokalsamfunn, og inngå i det nasjonale nettverket for erfaringsutveksling.



#### 1. ETABLERING

Kommunen forankrer TL-satsing, etablerer styringsgruppe og inngår intensjonsavtale med Skadeforebyggende forum om iverksetting av TL-prosessen



#### 2. KARTLEGGING

Kommunen innhenter og systematiserer informasjon og kunnskap om lokale risikofaktorer, ulykker og skader



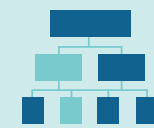
#### 3. PRIORITERING

På basis av risikokartleggingen prioriterer kommunen de viktigste innsatsområdene for å forebygge ulykker og skader



#### 4. FORANKRING

Innsatsområdene forankres gjennom kommunens planprosesser og utgjør kjernen i arbeidet for å sikre et trygt lokalsamfunn



#### 5. ORGANISERING

Kommunen beslutter hvordan den skal organisere arbeidet og gjøre ambisjoner til resultater



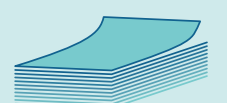
#### 6. MEDVIRKNING

De gode tiltakene utvikles i allianser og samarbeid med andre offentlige så vel som private og frivillige aktører



#### 7. IVERKSETTING

Tiltakene settes ut i livet – og resultatene måles



#### 8. RAPPORTERING

TL-arbeidet vurderes, og konklusjonene og forbedringspunkter rapporteres til kommunestyret, samarbeidspartnere og innbyggerne

**!** Ulykker fører hvert år til 450.000–500.000 skader som krever legetilsyn eller medisinsk behandling. 1 krone investert kan spare 100 sykehus kroner. Det er regnestykket knyttet til forebygging av lårhalsbrudd på **Stovner i Oslo**. Strøprosjektet i **Os** bidro til å halvere antall lårhalsbrudd. Et hoftebrudd koster i gjennomsnitt 380.000 kroner å behandle og rehabiliterer første år. **Nissedal** har tatt tak med fallforebygging, bl.a. trim med stavgang.

**@** I **Årdal** kan alle melde fra om farlige situasjoner eller hendelser gjennom en velutviklet meldeordning. Alle saker blir loggført og fulgt opp, og hver og én bidrar derved til å gjøre hverdagen tryggere. Førre var-telefonene i **Alvdal** har også vært en suksess. **Ski** har hatt gode resultater fra seniorkontakt og forebyggingshjemmesøk til eldre, mens **Trondheim** har positiv evaluering fra sin fysiske skolesekk.

**?** Kan du bruke et brannslukningsapparat? I **Spydeberg** kan alle prøve seg som brannmann. Gjennom en mobil undervisningsenhet får borettslag, skoler og andre opplæring i brannforebyggende tiltak og bruk av brannslukningsutstyr. Brannvern er også blant temaene under den årlige Tryggleiksveka i **Høyanger** og under sikkerhetsdagen i **Re**. Barnehagebarn i **Larvik** har vært branndektiver!

## HVOR er Trygge lokalsamfunn iverksatt?

**Trygge lokalsamfunn er innført som system for forebygging i rundt 20 norske kommuner – og flere er i gang.**

Den internasjonale ordningen, 'Safe Communities', finnes i flere land, og erfaring utveksles både nasjonale og internasjonalt. Den nasjonale ordningen Trygge lokalsamfunn spres nå i norske kommuner og fylkeskommuner.

TL kan innføres av alle norske kommuner, fylkeskommuner og selvstyre bydeler. Kommuner kan gå i gang på egen hånd, eller de kan samordne seg med nabokommuner – og hente ideer og erfaringer fra andre. Fylkeskommuner kan bidra til koordinering.

**TL er en nasjonal ordning. TL er skreddersydd for norske kommuner.**

## HVEM står bak Trygge lokalsamfunn?

### Trygge lokalsamfunn

som modell og metode er utviklet av Skadeforebyggende forum – med medvirkning fra offentlig, privat og frivillig sektor i et unikt trekantsamarbeid.

### Trygge lokalsamfunn

som verktøy og middel er brukt på politisk og utøvende nivå særlig i kommuner – med medvirkning fra en rekke aktører fra mange sektorer.

### Trygge lokalsamfunn

som tilnærming til effektiv ulykkes- og skadeforebygging er anerkjent på nasjonalt helsepolitisk og -faglig nivå – og gir resultater lokalt.

# TRYGGE LOKALSAMFUNN

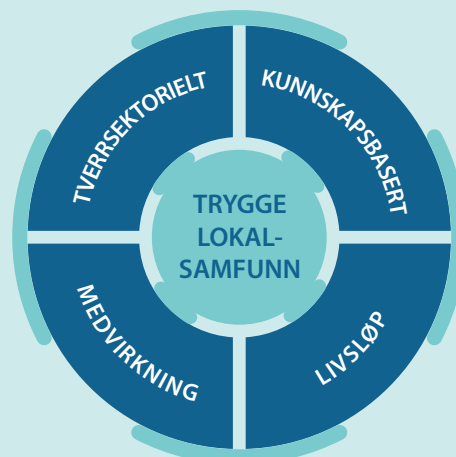
– styrker sikkerhet  
– skaper trygghet

## MODELLEN

TL er en enkel modell for å skape lokal medvirkning og bred forankring.

TL som modell består av fire dimensjoner: Den er tverrsektoriell og kunnskapsbasert, den inkluderer hele livsløpet – og den forutsetter medvirkning.

TL er en handlingsrettet metode som bygger på kunnskap om lokale utfordringer – og lokale løsninger. TL bygger på tverrsektorielt samarbeid mellom offentlig, privat og frivillig sektor; kunnskap og utveksling av erfaring er sentralt. En livsløpstilnærming skal sikre at ulike risikofaktorer – i forskjellige livsfaser – fanges opp.

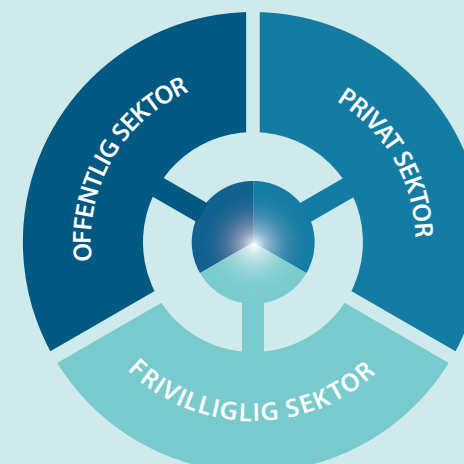


## AKTØRENE

TL kjennetegnes særlig av samspillet mellom tre samfunnssektorer.

Skadeforebygging er et offentlig ansvar, men TL legger også stor vekt på å engasjere befolkningen og aktører fra offentlig, privat og frivillig sektor i lokalsamfunnet. Alle kan bidra i sin hverdag og på sine områder; ofte kan de gjøre hverandre bedre.

I mange tilfeller er god kunnskap og effektive løsninger – og vilje til å bidra – nærmere enn en hadde tenkt! Trygge lokalsamfunn består av gode nettverk; TL bygger nettverk som skaper resultater.



**Vi lever våre liv i nærmiljø.**

**Vi ønsker sikkerhet og vi søker trygghet – også fra ulykker. Personskader forebygges best lokalt, med utspring i lokale behov og ved bruk av lokal kunnskap.**

**Trygge lokalsamfunn er en nasjonal modell og metode – tilpasset norsk virkelighet og lokale utfordringer.**



**Klepp** benytter PlanROS – risiko- og sårbarhetsanalyser – for å ivareta hensynet til helse og trygghet i all arealplanlegging.

**I Fredrikstad** er skadeforebygging et område i rulleringen av kommuneplanens samfunnsdel, og lokalsamfunnsutvalgene går regelmessige sikkerhetsvandring for å redusere eller fjerne faremomenter. Mens **Harstad** har tatt tak i de digitale arenaene – for å sikre trygg ferdsel der.

Skadeforebyggende forum har lenge deltatt i det internasjonale Safe Communities-arbeidet, og utviklet Trygge lokalsamfunn som en norsk tilpasning av metoden, og forvalter den nasjonale ordningen.

Les mer om forumet – og om TL – på: [www.skafor.org](http://www.skafor.org)



**BYGD PÅ KUNNSKAP  
BASERT PÅ MEDVIRKNING  
BIDRAR TIL FOLKEHELSE**



Skadeforebyggende forum (2013).